

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računajo se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se olagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 23. maja.

(Konec.)

Vipavska podružnica nasvetuje: „Kmetijska družba naj upliva na merodajnih mestih, da se zaradi v resnici velike pneteče nevarnosti z Vipavsko graščino ravno tako strogo postopa, kadar uničuje gozde, kakor s preprostim kmetijskim gospodarjem.“

Gospod Bajc iz Vipave gorko podpira ta predlog. Kaj koristi vse pogozdovanje Krasa, ako se pa na Nanosu uničuje vse, kar se je doslej še ohranilo. Če velja strogo, da najstrožje postopati napram kmetovalcu, potem naj velja tudi jednako načelo proti graščaku. Pri glasovanju se predlog jednoglasno vsprejme. Idrijska podružnica predlaga: „Kmetijska družba naj deluje na to, da se postava glede prepovedi kozje paše po gozdih strožje izvršuje v pokrajini Idrijske podružnice. Tajnik Pirc pravi, da sicer postave ni, katera bi kozjo pašo prepove-

davala, a gozdna postava ima dovolj določil, da se to ukrene. Nekateri c. k. okrajni glavarji v tem zmislu — že jako hvalovredno postopajo in treba je le prošnji, da tudi drugi po tem načinu ravnaajo. Zatorej nasvetuje, da se predlog Idrijske podružnice vsprejme in naprosi c. kr. deželna vlada, da istega uvažaa. (Soglasno vsprejeto.)

O poskusnih vinogradih poroča tajnik Pirc o predlogu Kostanjeviške podružnice, katera nasvetuje: „Občni zbor naj sklene, da dobi glavni odbor kmetijske družbe nalogo, izposlovati na merodajnih mestih najmanj 200 gld. za Kostanjeviško podružnico, s katerim denarjem bi ona ustanovila v Veliki Dolini poskusne vinograde, kateri bi učili, kako nasajati in obdelovati nove vinograde, zasa-jene z ameriškimi trtami.“ Poročevalec tajnik Pirc pravi, da mora žalostnim srcem naglašati, da trtna uš od dne do dne zmirom bolj uničuje vinograde na Dolenjskem. Že zdaj, ko je primerno malo vinogradov uničenih, je beda velikanska mej vinogradniki, kaj bode še le, če mrčes uniči popolnoma dolenjske vinograde.

Jedina rešitev je sedaj le nasajanje ameriških trt, a to je sedanjim vinogradnikom kaj čisto novega. Stari se novega načina pač ne bodo naučili, a mladim vinogradnikom treba je le pouk in to dejanskega, potem se bodo jedinega rešilnega smotra poprijeli. Kaj pomaga pouk z besedo, če ni tudi dejansk, zatorej je pozdravljati nasvet Kostanjeviške podružnice kot jako umesten, kajti ako se njen predlog izvrši, bodo videli vinogradniki, kako treba delovati, saditi, cepiti itd. in ko bodo videli uspeh, bodo tudi po tem delovali. Zatorej gorko priporoča predlog, da se nameravani načrt izvrši. Zbor pohvalno jednoglasno odobri ta predlog.

Idrijska podružnica predlaga: „Kmetijska družba naj deluje na to, da razdeli zanesljivo žitno seme za poskusno kmetovalcem po deželi in da se potem razna žita priporočajo na podlagi dobljenih izkušenj na raznih krajih dežele.“

Tajnik Pirc pravi, da sedaj nema kmetijska družba več poskusnega vrta, kjer bi sejala semena, ker se je spremenil v sadni vrt. Tudi ko bi ga še imela, ne bil bi merodajen ne za Kranjsko, niti za Ljubljansko okolico. Lepa ameriška pšenica je dobro uspevala le na družbinskem vrtu, kateri je v zatišji, a v Smeledniku, ki je tudi v zatišji, pa

je pozebla. Treba bode odslej, ne gledati na reklame in se obračati na kmetijske družbe pisarno, katera je že lansko leto skrbela za to, da pridobite dobrih semen. Tako je lansko leto prodala le 10 vreč deteljnega semena, a ker se je povsod dobro obneslo, prodala je letos že nad štirideset vreč. Uradniške moči morale se bode pri takem poslu pač pomnožiti, a če je to na korist kmetovalcem, stroški ne bodo ustrašili kmetijske družbe vodstva.

Tajnik Pirc poroča, da Krška podružnica nasvetuje: 1. Preiskovalna komisija za trtno uš, ki je popolnoma odveč, naj se odpravi. Ta komisija je celo škodljiva, ker so njeni delavci uš celó tja zanašali, koder je prej ni bilo. Vsled odprave te komisije prihranjeni denar naj rabi za nakup ameriških trt. Poročevalec predlaga, da naj gledé preiskovalne komisije skuša podati Krška podružnica z dokazi utemeljeno pismeno razjasnilo o svojih trditvah, glavnemu odboru se pa naroča, to razjasnilo na merodavnem mestu predložiti. (Predlog se vsprejme.) — 2. Ukoreninene in cepljene trte naj dobivajo revni posestniki zastoj iz državne trtnice, premožnejši pa po primerno nizki ceni. Župnik g. Dolinar temu predlogu dostavi, da bi se imele trte še le na Dolenjskem cepiti, kajti od 1000 trt jih uspeva komaj 120.

Tajnik Pirc pravi, da se cepljenja ameriških trt pač ne bodo več navadili stari kmetovalci, zato so najbolj pripravi kakor na Francoskem ženske in mladi vinogradniki, ki čedno delajo. Uspeh pa, kakor ga je naglašal g. Dolinar, nikakor ni slab, kajti slavni vinorejec Babo je rekel, če od 1000 trt uspeva le jedna, pili bodemo vender le vino. (Potem se predlog vsprejme.)

Kostanjeviška podružnica predlaga: 1. Rezanice ameriških trt iz državnih trtnic naj daje c. kr. deželna vlada brezplačno manj premožnim in marljivim posestnikom, ukoreninjene trte pa vsaj za polovico cenejše, kakor sedaj. 2. Ob jednein se naprosi c. kr. vlada, da ukaže oskrbnistvu državne trtnice v Kostanjevici pripraviti po možnosti veliko cepljenih trt za prodaj.

Tajnik Pirc predlaga o teh nasvetih, da se glavnemu odboru naroča, izposlovati brezplačno oddajo ameriških trt iz državnih trtnic manj premožnim, drugim pa kolikor mogoče ceno. Ravno tako je na merodavnem mestu prositi, da se oskrb-

LISTEK

Blóдне duše.

Roman.

Češki spisal Václav Beneš-Třebizský, preložil I. Gornik.

Prvi del.

(Dalje.)

II.

Vas Jiřice ležala je v tihem, razkošnem žlebu. Okrog vasi raztezala so se polja, za katerimi so v širokem podolgastem krogu moleli temni gozdi kakor oblačna zgradba. Njive pretrgovale so sem ter tija logove in po lokah hitel je potok, ki bi lahko gnal dva mlina. Po bregovih mladele so sloke olše in starele medle, zelene vrbe.

Po letu bilo je tu kakor v raji, a v maju, kakor v nebu.

V vrbovji skrivalo se je že mnogo in mnogo let pet gnezd; vedel je za nje vsakdo, a ostala so nedotaknjena. Niti Jedličkov Francek — in ta vender ni pustil ne jednega gnezda pri miru — ni si

upal po njih seči. Skril se je vselej daleč in upal se samo gledati sivomodra jajčka. V teh gnezdih bilo je deset slavčkov, pet samic in pet samcev.

Po svetem Juriji oživele so stare vrbe, zadržtele so sloke olše in voda v potoku polzela je tiho, kajti slavci začeli so peti. Imeli pa ste jih slišati, kedar je solnce zapadlo in je iz gozdov stopal mrak ter nad lokami vzbajal mesec. Začeli so drug za drugim. V vasi umolknila je deca po pragih, starcem pogasile so pipe, mladež približavala se je, a le po prstih, da bi ne motila pevčkov in marsikateri devojki zahotelo se je take pesni, takih glasov. A molčala je in poslušala pozorneje, da bi se zapomnila divni ta spev.

Slavci peli so nekdanj žalostno, kakor bi bila to pesen pogrebna. Ljudem v vasi delalo se je na jok, mladim devojkam kalile so se oči, in starci zmajevali so z glavami. In ko so jedenkrat tudi tako na jok peli, ojunačil se je Jedličkov Francek da gre do gnezd, zlezal je na vrbo, jastrebje oči njegove ozrle so samico z razprostrtima kriloma in s povešeno glavo in bilo mu je je žal. Jedlička sicer nikdar ničesar ni obžaloval. Potem plezal je

s pritajenim dihom, približal se gnezd in vzel samico v roko. Mimo so hodili iz hiš na polje, Francek šel je za njimi, solze je imel v očeh, v obeh rokah držal je nekaj kakor zaklad, zastopil je lepi devojki pot, pogledal ji v temne, rosne oči in rekel: „Slavčku umrla je samica, pokopaj jo Světluška!“ In devojka pokopala jo je na bregu potoka v vrbovji. Tisti večer peli so slavci zopet; zletelo si jih je na olši devet in začeli so iz devet grl najedenkrat. In kar imenujejo vas Jiřice, v istini neso slišali takega speva. Slavci spevali so nad grobom družice samice. Světluški, takrat še šolarici, bilo je v mladi glavici tako težko in v otroškem srci tako tesno, da je odšla v sobo, da bi ne slišala divnega pogrebnege speva slavčjega . . .

Nekoliko sem zašel, a to je pripadalo vasi, kakor mahovite strehe tukajšnjim hišam, kakor vrbe in olše tukajšnjemu potoku in kakor temni lesi tukajšnjemu ljudstvu.

V vasi bilo je deset domov drug poleg drugega. Vili so se v polukrogu, v drugem polukrogu pa so belele kože in kočice.

(Dalje prih.)

ništvu državnih trtnic naroči preskrbeti cepljenih ameriških trt za prodajo. (Predlog se vsprejme.)

Vipavska podružnica nasvetuje, naj se deluje na to, da se popolnoma odpišejo davki od vinogradov, kateri so bili uničeni po filokseri ali kateri drugi uimi.

Gosp. dekan Erjavc nasvetuje, naj bi se nasvetu dodalo: da se tudi okuženi vinogradi v to vrsto spravijo, kajti od teh ni dohodkov. — (Predlog z dostavkom dekana Erjavca se vsprejme.)

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev Logaške podružnice nasvetuje: 1. Vsaka šola, oziroma šolska občina na deželi mora omisliti šoli na primernem kraju popolnoma urejen šolski vrt. 2. Krajni šolski svet plača vsa dvinarska in težaška dela na vrtu, oskrbi potrebno sortimentno sadno drevje, razna semena, divjake, gnoj itd. ter zato vsako leto stavi primerno vsoto v letni proračun. Ako bi kateri krajni šolski svet ne hotel za šolski vrt nikake vsote določiti, naj stori to c. kr. okrajni šolski svet; in ako bi krajni šolski svet za to določene vsote ne hotel pravočasno oddati voditelju šole ali kupiti potrebnih rečij, naj dá c. kr. okrajni šolski svet to vsoto neposredno šoli, vodstvo pa naj tudi neposredno predloži račun o porabljenem denarju. 3. Pouk oskrbuje pod nadzorstvom c. kr. okrajnega šolskega sveta učitelj, v stvarni pouk se krajni šolski svet nima mešati. 4. Vsa odgojena drevesa — v vinorodnih krajih tudi trte, šolskega vrta, so svojina krajnega šolskega sveta, ta more ž njimi po svoji volji razpolagati, zelenjavo, cvetice, sočivje, krompir itd., sploh kar raste na počivalnih lehah, uživa učitelj. 5. Prenaredi naj se vsled predstoječega ukaz ministra za uk in bogočastje z dne 3. novembra 1878. l., št. 15 690, in ukaz vis. c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 29. julija 1887., št. 1274.

Tajnik Pirc opomni, da so vsi nasveti na korist šolskega vrtnarstva, torej predlaga naj se predlože c. kr. deželnemu šolskemu svetu, da je uvažati blagovoli. — (Predlog se vsprejme.)

Zastopnik Novomeške podružnice g. V. Rohrmann stavi sledeče nasvete: „Deželne podpore, 3000 gld. na leto, naj se vsaj tretjina porabi za povzdigo dolenske živinoreje, sadjarstva in vinarstva. Glede živinoreje se nasvetuje, da se ne samo popotnemu učitelju, ampak tudi okrajnim živinozdravnikom, ki so vedno v dotiki s kmetiskim ljudstvom in vsled tega več zaupanja uživajo, nagrade in oziroma potnine dovoljujejo proti temu, da v nekaterih, za to odločenih krajih ob priliki živinskih semnjev o živinoreji predavajo in ljudstvo poučujejo. Glede sadjarstva naj se glavna družba pogodi z vodstvom deželne šole na Grmu, da se bodo drevesca za nasade za dolenske kraje na Grmu dobivala, ker je vožnja iz Ljubljane predraga in pošiljatev neprilichna. Glede vinarstva naj se krepko podpira zasajanje ameriških trt v dolenskih vinogradih s tem, da se ne samo trte brezplačno dele, ampak tudi za praktični pouk skrbi, da bo ljudstvo videlo, kako z nasajevanjem in požlatnovanjem ameriških trt ravnati. Uspeha pa je tedaj pričakovati, če se pouk vrši po osebah, ki so v trtoreji dovolj vajene in skušene in ki vsled tega več zaupanja uživajo. Najbolje bi bilo, da se del podpore odloči v to, da se vsako leto nekoliko odmeri za popotne stroške učiteljev na sadjarski in vinarski šoli na Grmu z nalogom, da v raznih krajih na Dolenjskem ljudstvo s predavanjem in skušnjami poučujejo o kletarstvu in trtoreji, posebno o nasajevanju in požlatnevanju ameriških trt.“

Tajnik Pirc odgovarja, da centralni odbor deli podpore zmirom enakomerno vsem krajem dežele in to stališče bode tudi ohranil. Zdi se mu pa, da so nekatere podružnice na Dolenjskem preobširne, tako ravno Novomeška, katerim je težko sklicati sploh občne zbere, te bode pač treba nekoliko razkosati. Tudi za letošnje leto določile so se že svote nad 1000 gld. za prospah kmetijstva na dolenski strani. Kar se tiče poučevanja živinozdravnikov in to po semnjih, temu bi pač ne mogel pritrjevati, kajti pouk na semnjskih dnevih bil bi pač malo ali nič vreden. Popotni učitelj stori svojo dolžnost, a več kot jedenkrat jedno in isto občino ne sme obiskati. Kar se pa tiče predlogov zaradi ameriških trt, je zaradi istih občni zbor že danes sklenil potrebno.

Gospod Rohrmann potem prva predloga umakne, druge pa vzdrži, kateri se izroče upravnemu odboru.

Gospod M. Peruzzi vpraša v soglasji s podružnico okolice Ljubljanske, kaj je s postavo o zložbi

(komasaciji) zemljišč. Ugiba se naprej in naprej, kako bi se kmetu pomagalo, a veliko zlo, katero se kmetu godi s tem, da ima na nebrojne parcele in parcelice razdeljeno zemljišče, to se prezira in ravno tu tiči taista bolezen, taisti rak, ki razjeda kmetijsko telo. Ni časa, da bi se na drobno razkladali nedostatki, kateri iz tega izvirajo. Navesti hoče gosp. Peruzzi le jedno samo občino iz svojega okraja in ta je Vrbljenje, kako se je svet razkosaval toliko časa, da se ga je kmet popolnoma znebil. Polovičar je dobil za odškodnino pašnih pravic 7 do 8 oral barja. Tega ni razdelil na dva ali celo tri kose, ampak naredil jih je deset. Ti kosovi so pa tako raztreseni, da je od prvega do zadnjega dve uri hoda, najmanjši meri 486 $\frac{1}{2}$ %, največji pa komaj jedno oralo. Tako raztresen svet pa tudi pri posestniku ni imel nobene cene, in ko je bilo treba davke plačati, ali ako ga je kaka druga sila obšla, prodal je parcelo po jako nizki ceni, da zdaj nikakega posestva v barji nema. Ker se le tod dobro krma prideluje, pomanjkuje mu dobrega sena, živinoreja gre pri njem rakovo pot, gospodarstvo bliža se gotovemu propadu. Ako se pogleda na mapo, vidi se, kakor bi imel človek kako prirodopisno knjigo pred seboj. Tu se vidijo dolge kratke gliste, vsake vrste infuzorije in polipi in druga golazen, ne pa podoba zemljišč. Ker je tako čudno razkosan in raztresen svet, je težko obdelovati ga, delavci so šestokrat brez nadzorstva, ker gospodar pri obdelovanju tako mej seboj oddaljenega polja ne more povsod biti in nekatere njive ostanejo neobdelane. Zatorej predlaga naj glavni odbor ukrene, da se postava o zložbi zemljišč prej ko prej osnuje ter deželnemu zboru v pretres izroči.

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da je že pred 4 leti sklical v ta namen enketo, kateri se je predložilo vprašanje ali naj bi se predložil postavni načrt o zložbi posestev, ob jednem pa o razdelitvi zemljišč. Enketa izrekla se je zato, da se pač postava o razdelitvi zemljišč predloži, druga o zložbi pa opusti, ker bi prouzročila premnogo stroškov. Prvi postavni načrt vsprejel je deželni zbor in se postava že sedaj izvršuje. Ako se sklene, da se predloži tudi postavni načrt o zložbi zemljišč, se bode to zgodilo, in bode se izvrševati začela kakor že sedaj na Moravskem in vlada bode gotovo stavila dotične predloge slavnemu ministerstvu. Tak je, pravi deželni predsednik, sedaj položaj.

Gosp. Peruzzi pravi, da bi rad poznal gospode, kateri so se pri enketi izrekli proti upeljavi te postave, on da ostane pri svojem predlogu.

Centralni odbornik Povše pravi, da je komasacijska postava ogromno podvzetje. Koliko bo tu stroškov za komisije, referate itd. On ni komasaciji sovražen, a treba je stvar dobro premisliti, zato naj se isroči stvar glavnemu odboru, da napravi svoje studije in potem občnemu zboru poroča.

Gospod Peruzzi odgovarja, da se kmetovalcem ni treba strašiti stroškov, kajti zemljišča bodo po dovršeni skladbi tretjino več vredna, nego so zdaj vrhu tega ne bode tako pogostih pravd zaradi motenja v posestvu in lastninskih pravic, katere več 100 gld. stanejo in večkrat tožnika in toženca na kant pripravijo.

Vodja Povše misli, da bode glavni odbor izvedel več, ako vse podružnice poprej povpraša, in je treba tudi postaviti proti razkosanju zemljišč, kajti druga se bode težko izvršeno delo zopet uničevati pričelo, zato pa treba, kakor je rekel, časa za študije.

Gospod Peruzzi temu odgovarja, da ako bo svet složen, ne bo kmetovalec tako lahkomišljno kakor zdaj parcele delil in odprodajal, ker se mu bo škoda zdela z velikim trudom v velike kose zložen svet razprodajati. Ako se že več let po Saksoskem, Bavarskem, Virtemberškem in tudi po skoro vseh kronovinah avstrijskih zemljišča že davnej skladajo, zakaj bi se na Kranjskem ne.

Deželni predsednik baron Winkler je mnenja da bi se oba predloga dala združiti. Ako je zbor glede načela za zložitev, bi o tem glavni odbor razpravljal in potem poročal prihodnjemu občnemu zboru.

Ko umakne vodja Povše svoj predlog, vsprejme se nasvet g. Peruzzija.

Gospod Borštnik nasvetuje: naj glavni odbor deluje na to, da že pri prihodnjem zasedanju deželnega zbora pride v obravnavo cesta Podpeč-Lipe-Črna Vas-Ljubljana ter se delo prej ko mogoče izvrši, po načrtu izmed predloženih treh najbolj praktičnem, ker kaže nič manj ko 4000 razločka. (Vsprejeto.)

Učitelj Ribnikar nasvetuje: „Glavnemu odboru se naroči, da na merodajnem mestu deluje na to, da se predloži deželnemu zboru preosnova sedaj obstoječe občinske postave, oziroma vzame v pretres postava o velikih občinah.“ (Vsprejeto.)

Gospod Babnik predlaga naj glavni odbor izroči g. Baumgartnerju, posestniku na Fužinah (Kaltenbrunn), zaradi njegovih zaslug za živinorejo pohvalo pismo. — Z odobravanjem vsprejeto.) — Potem se zborovanje sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 31. maja.

Minolo sredo je imela **akademija znanostij in umetnostij** slavnostno letno sejo, katere so se udeležili poleg kuratorja nadvojvode Rainerja in njega namestnika viteza Schmerlinga in mnogih članov akademije: ministri dr. pl. Gauč, dr. Pražak in Zaleski, drugi predsednik najvišjega sodišča dr. pl. Stremayr, feldcajgm. baron Giesl, grof Huyn, feldcajgm. baron Rodič, feldcajgm. baron de Vause, policijski predsednik baron Kraus, intendant Hauser in drugi. Nadvojvoda Rainer je otvoril zborovanje s sledečim nagovorom: „Nas vse je pretresel dogodek, ki je zadel cesarsko hišo in vse narode avstrijske. Akademija zgubila je s smrtjo cesarjeviča Rudolfa, ki je kot častni član in zavetnik deloval za akademijo, najodličnejšega pospeševalca svojega. Torej položimo na krsto pokojnika palmovo vejico spoštovanja in hvaležnosti.“ Potem se je nadvojvoda spominjal šestdesetletnice Schmerlingove in končal z besedami: „Tako smo, gospoda moja, minolo leto bili razvili uspešno znanstveno delovanje, kakor bode te posneli iz poročila. Za l da moram konstatovati, da se je sedaj začela borba proti prosveti in na predku, toda upati smemo, da bode žalostna prikazen kmalu minula. Vabeč Vas, da vzamete poročilo na znanje, izjavim, da je seja otvorena.“ Potem so sledila razna poročila o delovanju akademije.

Poslanec Linder interpeloval je v **ogerskej** zbornici vlado o zadevah deželne godbene akademije. Rekel je, da se tam dogajajo taki nemoralni slučajji, da pošteni stariši nečejo pošiljati deklet svojih v ta zavod. Po vsem mestu je znao, da je semitski profesor Henrik Gobbi zapeljal dve učenki in je naredil nesrečni. Izjava Linderjeva vzbudila je v zbornici veliko razburjenost. Vlada bode sedaj gledala, kaj se godi v tem zavodu.

Vnanje države.

Kakor se govori v diplomatskih krogih Berolinskih je prihod kralja italijanskega v Berlin še bolj utrdil **tripelaljanco**. Cesar Viljem in kralj Humbert poslala sta iz Berolina cesarju avstrijskemu pismo v izrazih najtoplejega prijateljstva.

Shoda **srbskih** naprednjakov udeležili so se največ odpušteni in upokojeni uradniki. Ti možje imeli so pod Garašaninovo vlado dobre službe, sedanja vlada jih je pa odpustila, ker se je pokazalo, da neso sposobni ali pa neso pošteni. Izmed drugih stanov pa na shodu ni bilo skoro nobenega. Nemiri poslednjih dnij so baje prouzročili nasprotje mej vlado in regentstvom. Tavšanović je baje zahteval, da naj se hitro pošlje dovolj vojakov, da naredo mir. Vojni minister pa ni hotel dati vojakov in to je bilo uzrok, da so se izgredi tako razširili. Vojni minister je baje ravnal po nasvetih regentstva, katero je mislilo, da ni umestno pošiljati vojakov, dokler ni skrajna potreba. Zaradi tega so se ministri in regenti baje potem hudo sporekli in sta ministra notranjih zadev in nauka dala ostavko. Garašanina imajo zaprtega v Belogradskej trdnjavi, da razdraženi narod ne more do njega. Govori se tudi, da se bode proti njemu začela sodnja preiskava, ker je ustrelil jednega dijaka in je bil oborožen prišel na shod, kar je proti novi ustavi. Danes pride bivši metropolit Mihajl v Beligrad. Vlada je storila vse potrebne naredbe, da prepreči vse izgrede, ko bi se poskušali pri tej priložnosti.

Sijajni vsprejem italijanskega kralja v Berlinu zmatrajo **ruski** vladni krogi za demonstracijo proti Rusiji in Franciji. Zaradi tega se pa v teh krogih vedno bolj utrjuje preverjenje, da se morata bolj približati Rusija in Francija, proti katerima Bismarck sklepa zveze. Bismarcku bode pač malo po godu, če bode posledica pohoda italijanskega kralja v Berlinu rusko-francoska zveza, kar je lahko mogoče. V Peterburgu vedno bolj popuščajo celo najkonservativnejši krogi predsodke proti tej zvezi.

V **belgijskej** zbornici bila je burna debata glede postopanja vlade za anarhističnih nemirov v Monsu, ko je vlada po svojih agentih hujskala delavce, da naj naravnost gredo na Bruselj, kjer se ve da bi jih bila čakala mnogobrojna vojaščina. Ministri neso trdili, da so vladni organi pravilno postopali, temveč so le krivdo zavračevali na druge uradnike. Debata se je pa končala s tem, da je zbornica izrekla vladi zaupnico. To pa tudi ni čudno, ker so mnogi konservativni poslanci fabrikanti, ki odpravljajo vsako sredstvo proti delavcem. Vzlic temu uspehu je pa dvomljivo, da bi se vlada mogla še dolgo obdržati, ker je zgubila pri narodu jako mnogo veljave.

Mej vlado **španjsko** in voditelji parlamentarnih strank se bode baje kmalu doseglo spoznanje in zbornici bodeta že dne 8. junija začeli zborovati. Do ministerske krize torej ne bode prišlo. Konservativci seveda bodo z vsemi silami delali na to, da se ne uvede občna volilna pravica, ker bi potem težko še kedaj prišli na krmilo. Konservativci pa vladi delajo lahko s tem večje ovire, ker je predsednik zbornice konservativec. Večina zbornice bi slednjega rada prisilila, da odstopi od svojega mesta, toda on se zlepa neče umakniti.

Domače stvari.

— („Slovenec“) je s svojimi zagovori skrajno nesrečen. To tudi ne more biti drugače, ker je zablodil s premege pota in si sedaj skuša pomagati z zavijanjem in neresnicami, katerim v navadnem življenju pravimo laž. Tako se mu tudi godi s člankom „Slovinci, pozor, s kom se bratiti!“, ki ga je bil ponatisnil iz „Čecha“ 112. števil. Popolnoma nedolžnega obraza zagotavlja uredništvo, da je „bona fide“ ravnalo, da ni znalo, da je članek „skoro dosloven prevod iz „Rimskega Katolika“, katerega do istega dne nismo imeli časa pregledati.“ In kaj tacega si upa napisati isto „Slovenčev“ uredništvo, ki je že več dni poprej ponatisnilo par obširnih Mahničevih člankov! Iz „Rim. Katolika“ ponatiskavati kar cele članke, potem pa trditi, da ni bilo časa pregledati „Rimskega Katolika“, to je vender hud tobak! Še huji pa je ta tobak, ako pomislimo, da je vse, kar je pisanega o prijatelji, ki je uredništvo na članek opozoril, roman in nič drugega kakor roman. Kdor primerja Čehovega članka prevod v „Slovenec“ z Mahničevim izvirkom, se o tem takoj lahko preveri. Prevod kaže, da je iz „Rimskega Katolika“, da torej znano gaslo „Si fecisti, nega!“ prav nič ne pomaga. Še naivneje pa je, kar piše „Slovenec“ še nadalje, rekoč: „Minolo soboto že smo imeli preveden g. Ekerta članek, da bi ga objavili s primernim uvodom in potrebnimi opazkami. Ker pa se je „Slovenskemu Narodu“ tako mudilo, da nas je kar prehitel s prevodom, položili smo odgovor „za zrcalo, da ga gospodom o priliki pokličemo v spomin“. Na to odgovorjamo: Ako je bil prevod že v soboto gotov, zakaj ste ga deli „za zrcalo“, ko vender niste mogli vedeti, kaj bode v soboto v našem listu, ker oba lista istodobno izhajata? Zakaj ste z Ekertovim odgovorom tako odlašali, dasi ste ga že v petek imeli v rokah? Vrhunec nerodnega izgovora dosegli so pa „Slovenčevi“ gospodje z motivacijo, da so odgovor zaradi tega položili „za zrcalo“, ker smo jih prehiteli. Gospodom torej ni za resnico, ampak le za konkurenco, le za to, da so oni prvi. Po tej logiki ne smejo o nobenem dogodku več govoriti, katerega smo že mi omenili. Poleg slokonoge te logike, pa je zopet nekoliko neresnice. Prvič se nam ni mudilo, ker smo Ekertov članek priobčili še le drugi dan, drugič: bi pa mi „Slov.“ tudi prehiteli ne bili, da se mu je zljubilo v ponedeljek priobčiti ves Ekertov odgovor. Potem bi bil na jeden in isti dan odgovor v obeh listih končan. Razen vsega tega pa mislimo, da ima „Slovenčev“ uredništvo še vedno dolžnost, priobčiti ves Ekertov odgovor, ako je priobčilo prvi članek iz „Čecha“, treba da seznanj čitatelje svoje tudi z imenovanim odgovorom, da tako daje resnici čast. Seveda je to precej grenka stvar, spodobila bi se pa le vender že zaradi „Slovenčevih“ čitateljev, ki sicer ostanejo v temoti, kar pa baje ni dobro.

— (G. Konrad Janežič,) rojen Kamničan, star komaj 22 let, prestal je nedavno zadnji strogi izpit ter bil bivšo soboto na Dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem vsega prava. Ker je bil g. Janežič za časa svojih studij vedno marljiv član akad. društva „Slovenije“ ter slednjič tudi nje podpredsednik, priredilo mu je to društvo slavnosten večer, katerega se je udeležilo tudi mnogo Hrvatov.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je došla sledeča vesela vest: Goriška ženska podružnica je potrjena z odlokom c. kr. namestništva v Trstu, z dne 9. maja t. l., št. 7300/1 1889. — Prvi podružniški zbor se je vršil 26. maja t. l. Pri tem zboru so bile izvoljene naslednje gospe in gospice v načelnštvo: Prvomestnica, gospa Josipina Premrov; njena namestnica, gospa Avgusta Šantel; blagajnica, gospa Josipina Kamler; zapisničarica, gospa Avgusta Pirjevec; namestnici, gospici Marija Jug in Pavla Leban. To naznanjamo slavnemu vodstvu s prošnjo, naj blagovoli registrirati našo podružnico v vrsto drugih ustanovljenih

podružnic. Do danes šteje podružnica ustanovnic in letnic 58. — Sveta brata Ciril in Metod naj izprosita Božji blagoslov glavni družbi in njeni podružnici na bregu bistrice Soče! Načelnštvo Goriške ženske podružnične družbe sv. Cirila in Metoda; Gorica dne 28. maja 1889. Upamo, da Vam bode — vrli Slovenci — glasen pridigar ta dopis.

— (Shod društva „Pravnika“) predvčerajšnjim zvečer je bil dobro obiskan. Načelnik g. dr. Papež ga je otvoril s pozdravom, v katerem se je spominal Cigaretove smrti in potem naznanjal nov prirastek društvenikov in naročnikov izza zadnjega shoda. Odbornik g. A. Levec je čital zanimivo razpravo „o vlačugarjih“, in temu je sledil prost razgovor o praktičnih slučajih. Obsežniša poročila prinaša o društvenih shodih „Slov. Pravnika“.

— (Iz Prage.) Pri zabavnem večeru, ki ga je priredila blagorodna gospa Maruša Neureuterjeva v soboto 25. maja t. l. v svojem stanovanju in katerega se je udeležilo mnogo čeških pesnikov in pisateljev, prepustil je g. Vrhlicky našemu dramatičnemu društvu vsa svoja dramatična dela v prevod in uprizorjanje. Vrhlicky je sedaj najplovitejši pisatelj češki in njegova dramatična dela se odlikujejo na narodnem gledališču z največjim priznanjem. — Gospod režiser Šmaha, učitelj igralke gospdč. Zvonarjeve, izrazil se je zelo laskavo o njenem talentu in uspehu pouka. Imenoval jo je najbolj nadarjeno učenko, kar jih je on vežbal za oder. Poučuje jo brezplačno. Krog simpatij za Ljubljansko dramatikó se širi v Pragi od dneva do dneva in upati smemo, da se bode režiserju g. Borštniku posrečilo pridobiti društvu tudi izvirkne dramaturga češkega narodnega gledališča gospoda Stroupežničkega. V prvej vrsti je zopet zasluga blagorodne gospe Neureuterjeve, ki je priredila zabavni večer da koristi dramatičnemu društvu in seznanj njegovega zastopnika z češkimi dramatikí.

— (Poročil) se je preteklo sredo gosp. dr. Albin Suyer, odvetniški kandidat v Ljubljani, z gospodično Heleno Petričićevo, hčerjo g. Vasa Petričiča, veletržca in podžupana Ljubljanskega in predsednika trgovske in obrtniške zbornice.

— (Slovenski klub na Dunaji) ima v soboto 1. junija t. l. v restavraciji „zur goldenen Kugel“ (Am Hof št. 10, mezzanin) poslednji večer v tej sezoni. Na dnevnem redu je predavanje gosp. dr. M. Murka: „Spomini na Rusijo“ (nadaljevanje in konec). Začetek ob 8. uri.

— (Olepšavanje mesta) Okrogli stolp stoječ ob nekdanjem Cojzovem vrtu na Cojzovem grabnu, začeli so podirati. Občinstvo bode izvestno hvaležno sedanjemu posestniku g. dr. Jerneju Zupancu, ki je blagovoljno dopustil, da se podere stolp, ki ni bil baš rečenemu kraju v lepoto, marveč zavetišče razni nesnagi.

— (Roparski napad.) Danes opoldne pride neznan človek v modrih hlačah in modri suknji, podoben vojaku, k posestnici Končanki v Hradeckijem predmestju, ki je na glasu, da ima denar. Vpraša jo, mu li proda skledico mleka. Končanka, ki je bila sama doma, dá mu mleka ter na vprašanje: „Koliko velja?“ reče: 3 kraj. Mej tem je šla do škafe v veži, da bi vodo izlila. Isti hip jo neznanec z nožem od zad sune v glavo, jo rani na desnem ušesu in jej prizadene še tri rane na desni strani vratu. Mestni zdravnik, dr. Illner, ki je takoj došel, označil je rane za nevarne in Končanko dal odvesti v deželno bolnico. Dasi je Končanova hiša na samem, ubežal je neznanec, ko je ranjena žena začela kričati in doslej ni sledu o njem. Vojaški poveljnik na strelišči bil je takoj obveščen o napadu. Sklical je takoj vse moštvo, a nobenega moža ni mankalo. Ker nosijo vojaki sedaj bele prtene hlače (Exercierhosen), je sum pač opravičen, da je zlodejec opravil se v staro vojaško obleko, da bi s tem sum navalil na vojake.

— (Gostilnica št. 6.) Hišo na Dunajski cesti št. 10, kjer je obče znana gostilnica št. 6, dosedaj lastnina Jevnikarjevih dedičev, kupil je iz proste roke dosedanji najemnik gostilnice št. 6, gostilničar g. Janez Belič za 27.500 gld.

— (Litijska požarna bramba) napravi dne 2. junija tombolo z godbo v prostorih gospe M. Koblarjeve (pri Segaci). Čisti dohodek je namenjen za napravo gasilnega orodja Litijski požarni brambi. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Okrajno učit. društvo Ormoško) imelo bode v četrtek dne 6. junija t. l. ob 11. uri predpoludne v gostilničnih prostorih gosp. Sinkota v Središči (na kolodvoru) svoje redno mesečno zborovanje in bode pri tej priliki praznovalo 20letnico obstanka sedanjih šolskih postav. Prijatelje učiteljstva in ude društva vabi k mnogobrojni udeležbi uljudno odbor.

— (Slovensko akademično društvo „Triglav“ v Gradci) priredi na binkoštni ponedeljek (10. junija) izlet v Ormož, katerega se udeležé hrvatsko akademično društvo „Hrvatska“, srbsko akademično društvo „Srbadija“, poljsko akademično društvo „Ognijsko“ in slovansko akademično društvo „Slavija“. Načrt izleta: 10. junija odhod iz Gradca ob 5. uri 50 minut zjutraj, prihod v Ormož ob 10. uri 54 minut dopoldne, sprehod po mestu, ob 1. uri popoldne banket v čitalničnih prostorih, koncert zvečer ob 1/2 6. uri; 11. junija ob 8. uri zjutraj izlet k Veliki Nedelji, povratek v Ormož ob 2. uri popoldne in potem odhod v Gradec ob 4. uri 33 minut. Spored koncertu: A. 1. Jenko: „Naprej“, svira tamburaški zbor. 2. Pozdrav. 3. Towačowsky: „Sporočilo“, moški zbor. 4. Majer: „Hrvatsko prelo“, svira tamburaški zbor. 5. Dr. Ipavec: „V mraku“, četverospjev. 6. Eisenhut: „San“, moški zbor z bariton solo. 7. Koščica: „Vienac slovanskih popievaka“, svira tamburaški zbor. 8. Triglav: „Pri pastirskem ognju“, osmerospjev z bariton-solo. 9. Hajdrih: „Slava Slovincem“, moški zbor. 10. Šviglin: „Poputnica „Hrvatske“, svira tamburaški zbor. B. Prosta zabava in ples. Ustopnina za osobo 30 novcev. Pri koncertu sodelujejo iz posebne prijaznosti tamburaški in pevski zbor akademičnega društva „Hrvatska“ in pevski zbor Ormoške čitalnice. Kakor se razvidi iz občnega zanimanja slovanskih velikosolcev v Gradci in prijaznega delovanja Ormoških rodoljubov za vsprejem, bode izlet sijajen, koncert izboren. Zatorej pričakujemo mnogo gostov iz vseh pokrajinj slovenskih in hrvaških.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 31. maja. Cesar podaril iz svojega premoženja tisoč goldinarjev za ognjegasce, ponesrečene pri požarni nezgodi v okrajji Landstrasse.

Dunaj 30. maja. Govori se, da se snidejo delegacije dne 22. junija.

Dunaj 30. maja. Danes se je svečano razkrila spominska plošča dvornemu svetniku Eitelbergerju in nadprsniki kipi slavnih medicincev: Swieten, Guarina, Stiffta, Hyrtla in Schuha. Dijaki prisotnega Hyrtla navdušeno pozdravljali. Dvorni svetnik Albert imel slavnostni govor, poudarjajoč zasluge Hyrtlove. Hyrtl zahvalil se v latinskem govoru, naglašajoč važnost anatomije in želeč vseučilišču mnogo uspeha. Gromoviti klici dijakov, ki so Hyrtla spremili do voza in hoteli mu konje izpreči, kar so pa profesorji le z velikim naporom zadržali.

Peterburg 31. maja. „Praviteljstvanij Vjestnik“: Pri včerajšnjem zajutreku v Petergofu govoril car nastopno napitnico: Jaz pijem na zdravje kneza črnogorskega, jedinega odkritosrčnega in zvestega prijatelja Rusije.

Beligrad 30. maja. Metropolit Mihael zvečer dospel. Višje duhovništvo, prijatelji somišljeniki in ruski poslanik so ga pozdravili, občinstvo pa mu „živio“ klical. Od vlade ni bil nihče prisoten. Red se ni nikjer rušil.

Beligrad 30. maja. Povodom izgredov deli so na podlagi preiskav do sto osob, mej njimi Garašanina, v preiskovalni zapor. Glede Garašanina izpovedali mnogobrojni svedoki in je tudi sicer dokazov, da je z smrtonosnim namenom streljal, pa tudi s hujskajočimi besedami naprednjake nagovarjal in izzival, naj rabi orožje. Zaporni sklep vrnil se je takoj kriminalnemu sodišču, katero ima v 24 urah odločiti, ostane li zaporni sklep veljaven.

Bukurešt 30. maja. V senatu bila obravnava o kreditu za utrdbe. Stourdza razvijal svoje misli o Rumunije neutralnosti za slučaj vojne in priporočal, da se napravi utrjen ostrog pri Odobestu in Fokšanu. General Florescu se je temu protivil. Vojni minister je dal tehtničnih pojasnil, na kar se je Stourdza predlog, da se 15 milijonov porabi za utrdbe pri Fokšanu, odklonil, vsprejel pa zakonski načrt s 66 proti 17 glasom.

